

ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОГО СВІТУ СТУДЕНТА ШЛЯХОМ ОСОБИСТОГО ПРИКЛАДУ ВИКЛАДАЧА

У вирі кардинальних змін (політичних, соціальних, економічних) відбувається моральне зубожіння, зниження значущості моральних норм, ідей, принципів, зниження рівня моральної культури та духовності усього суспільства. В сучасних умовах розвитку суспільства духовні якості викладача мало вивчені, не приділяється належної уваги формуванню цих якостей у вищих навчальних закладах педагогічного профілю. Серйозність проблеми наростаючої бездуховності в наукових та освітянських колах не береться всіма до уваги, часто «заплющуються очі» на якість психологічного відбору викладачів. Немотивовані або хибно мотивовані викладачі разом із неправильно сформованими духовними якостями та цінностями стають загрозливим фактором деструктивних процесів не лише в освіті, а й у суспільстві загалом. Проблема морально-етичного та духовного виховання молоді особистим прикладом викладача на сучасному етапі розвитку українського соціуму є дуже актуальною, практично не вивченою і потребує подальшого наукового дослідження та обґрунтування.

Аналіз наукової літератури показує, що багатогранні аспекти морально-етичного та духовного виховання особистості займається велика кількість вчених (І. Д. Бех, В. А. Роменець, В. О. Киричук, З. С. Карпенко, О. В. Киричук, Т. М. Титаренко, Е. О. Помиткін, О. М. Олексюк та багато інших). Проблемами підготовки та перепідготовки педагогічних кадрів, як основних носіїв духовних цінностей і ключових професійних компетентностей в умовах вищої (післядипломної) освіти «опікуються» педагоги, психологи – Л.В. Губернський, В.П. Андрущенко, В.В. Олійник, Л.І. Даниленко, В.А. Семиченко, Ю. Приходько, О. І. Бондарчук та ін. Разом із цим у педагогічній теорії та практиці недостатньо розроблено проблему підбору

викладацьких кадрів з високими духовними ідеалами, які могли б прищеплюватися студентам в процесі навчання у вищих навчальних закладах.

Сукупність особистих якостей викладача створює його авторитет. Авторитет педагога, як і авторитет представника будь-якої іншої професії, здобувається наполегливою працею. Якщо в межах інших професій звично звучить вислів «визнаний у своїй галузі авторитет», то у викладача може бути лише авторитет особистості. Викладач – головна фігура педагогічного процесу. Його особистий приклад – могутній фактор виховного впливу. Завдяки спілкуванню із учнями педагог виховує їх не тільки словом, а й всіма якостями своєї особистості. Діти, говорив Л. Толстой, переймаються прикладом у сто разів сильніше, ніж найкрасномовнішими і найрозумнішими повчаннями. Вплив авторитетного педагога на учнів залишає свій відбиток на все їхнє життя. «Золотим правилом» науки виховання вважав К. Ушинський тезу: «вчителеві треба бути таким, якими він хоче бачити своїх вихованців». Авторитетний викладач – справжній володар думок і почуттів своїх студентів. У створенні його авторитету важливі такі риси його особистості, як ерудиція, глибокі фахові знання, справедливість, толерантність, прихильне ставлення до людей, принциповість, людяність, єдність слова і діла. Високе почуття відповідальності.

Особистий приклад викладача – це істотний важіль у формуванні духовного світу студента. Як позитивні, так і негативні прояви відбиваються на вчинках молодих людей. Типовим прикладом є недотримання викладачем слова. Йдеться про безвідповідальне ставлення до проведення консультацій, бесід, індивідуальних робіт. Потім виникає питання, чому студенти нерідко порушують здачі поточних чи залікових робіт

Останнім часом поодинокі з'являються так звані «комп'ютерні тестуючі системи», які дають змогу проводити моніторинг стану сформованості психологічних якостей особистісного зростання викладачів. Ці технології потребують детального вивчення та аналізу можливості їх застосування при відборі викладачів ВНЗ.